

Роль держави в даному випадку бачиться в створенні і розвитку кластерів підприємств, що мають у своєму складі центри генерації наукових знань, центри генерації інновацій, центри підготовки висококваліфікованих фахівців, фірми, що випускають продукцію з довгостроковими конкурентними перевагами.

Створення і розвиток інноваційних підприємницьких кластерів взаємопов'язане зі створенням інфраструктури і включає наступне: забезпечення обміну інформацією між усіма резидентами інноваційного кластеру; науково-технічне забезпечення; ресурсне забезпечення резидентів інноваційного кластеру; можливість комерціалізації інновацій (маркетинг, реклама, збут); фінансування інновацій (банки, страхові компанії, венчурні компанії).

Реалізація позитивного сценарію розвитку інноваційного підприємництва як чинника забезпечення безпеки національної економіки потребує суттєвої державної допомоги національному підприємництву, мобілізації ресурсної бази – це єдиний ефективний шлях розвитку економіки і в сучасних умовах його можливо застосувати.

Література:

1. Зянько В. В. Інноваційне підприємництво: сутність, механізми і форми розвитку: монографія. Вінниця: УНІВЕРСУМ. Вінниця, 2008. 397 с.
2. Стратегія інноваційного розвитку України на період до 2030 року : сайт URL: <https://www.businesslaw.org.ua/strategiya-innovaciinogo-rozvtuku-ukrainy/>.
3. Правове забезпечення інноваційного розвитку в Україні : сайт URL: https://minjust.gov.ua/m/str_13958.

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА В КОНТЕКСТІ АДАПТАЦІЇ КРАЇНИ ДО КРИЗОВИХ ЯВИЩ У ЗОВНІШНЬОМУ ТА ВНУТРІШНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

*Блага В.В., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній
університет*

Відомі економісти вважають, що за рівнем розвитку підприємництва можна оцінювати здатність країни адаптуватися до кризових явищ у зовнішньому та внутрішньому середовищі. Традиційно значимість малого і середнього підприємництва для країни обґрунтовується економічними, соціальними та психологічними мотивами: вклад в економіку країни, створення нових робочих місць, соціальна стабільність за рахунок самозайнятості, відповідальність громадян за власне благополуччя та своєї родини, ініціативність.

Рівень розвитку підприємництва в різних країнах порівнюється з різними інтегральними показниками – індексами, які є відображенням думки

підприємців конкретної країни щодо поточної економічної ситуації, актуальних загальноекономічних і галузевих проблем. Найбільш часто використовуються такі індекси: індекс підприємницької впевненості [1], український індекс корпоративної рівності [2], індекс очікувань ділової активності [3], рейтинг «Ведення бізнесу» (Doing Business) [4]. Глобальний моніторинг підприємництва (GEM) розглядає відношення до підприємництва як віддзеркалення загального сприйняття населенням можливості займатися підприємницькою діяльністю і оцінку індивідами своїх підприємницьких здібностей [5].

Ціннісні орієнтири підприємців пов'язані і в певній мірі залежать від норм і цінностей національної культури. Тому ставлення до багатства і його публічної демонстрації, сприйняття громадського обов'язку і зобов'язань перед громадянами своєї країни, пріоритети особистих досягнень або колективних зусиль, ставлення до історії країни і свого бізнесу і тому подібне мають явну національну специфіку, яку можна пов'язати з культурними змінами або стандартами, описаними різними крос культурними моделями. Оскільки ці цінності і норми за своєю природою стійкі і своїм корінням йдуть в історію і особливості формування і розвитку даної етнічної і національної спільноти, в аналізі або плануванні впливів на культуру підприємництва слід виходити з їх стійкості, приймати їх до уваги і використовувати як основу формування і розвитку ціннісних орієнтирів підприємців в країні.

Економічні умови формування класу підприємців, особливо на початкових етапах його розвитку сильно впливають на його цінності і норми, можуть змінювати або деформувати більш глибинні ціннісні орієнтири, закладені національною культурою. Так, хаотичне економічне середовище початку 90-х, відсутність чіткої правової бази, яка регламентує становлення підприємництва, зростаюча корумпованість, психологічна неготовність населення жити і займатися підприємницькою діяльністю в нових умовах привели до того, що процес формування підприємницьких структур набув нецивілізованих, спотворених і частково незаконних методів, що зумовило тіншову спрямованість розвитку підприємництва, деградацію підприємницької культури і ціннісної орієнтації.

Багато дослідників відзначають, що незважаючи на національні особливості і специфічні економічні умови формування і розвитку підприємництва в різних країнах, важливим елементом культури підприємництва є дотримання підприємцями деяких загальних етичних норм. Ці норми включають професійну етику, загальноприйняті правила здійснення бізнесу, рівень культури і вихованості самих підприємців.

Отже, джерелами формування і розвитку підприємницької культури є цінності і норми національної культури, особливості корпоративної організації, а також економічні умови становлення і розвитку підприємництва в країні. Тому перспективність сектора малого підприємництва в сучасній економіці і інтерес до його розвитку не слід розглядати лише як чергову компанію в системі антикризових заходів. Це довготривалий напрям структурної політики,

реалізація сучасної стратегії економічного зростання протягом довготривалого періоду, в якому інституційні і економічні заходи підтримки і розвитку малого підприємництва повинні використовувати аналіз ціннісних орієнтирів підприємницької культури для найбільш ефективного впливу на рівень розвитку та результати підприємницької активності в Україні.

Література:

1. Чи легко вести бізнес в Україні? : сайт URL: <https://ua.112.ua/mnenie/chy-lehko-vesty-biznes-v-ukraini-512891.html>.
3. Український індекс корпоративної рівності: сайт URL: <https://cei.org.ua/>.
4. Національний банк запровадив щомісячний індекс очікувань ділової активності: сайт URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-zaprovadiv-schomisyachniy-indeks-ochikuvan-dilovoyi-aktivnosti>
5. Україна в рейтингу Doing Business: сайт URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=05376d6c-3772-4027-ac6f-73e33e2905a8&title=DoingBusiness2019>.
5. Глобальний моніторинг підприємництва (GEM) : сайт URL: <https://www.gemconsortium.org/>.

ПРОБЛЕМИ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Благой В.В., канд. екон. наук, доцент

Приходько О.С., студент

Харківський національний університет будівництва та архітектури

Проблеми зайнятості населення України на сучасному етапі ринкових перетворень перебувають у доволі кризовому становищі. Зокрема, зменшується природна основа відтворення робочої сили - населення.

На сьогодні можна виокремити такі проблеми на ринку праці в Україні, які необхідно вирішувати якнайшвидше, адже саме ці проблеми в повній мірі впливають на добробут населення:

- відсутність чіткого плану в реформуванні сфери праці, що веде за собою неефективну зайнятість як в середині населення, так і в окремих підприємствах та фірмах (що проявляється у збитковій діяльності та банкруцтві);

- різке зменшення частки працюючих у сферах інновацій та високотехнологічного виробництва;

- недовикористання робочого часу працюючих, а також низький рівень сплачуваності; - відтік великої частки фахівців та професіоналів в певній галузі господарства у тіньовий сектор зайнятості;

- неконтрольована міграція робочої сили за кордон;

- катастрофічний стан якісних показників робочих місць, недостатню капіталовкладення у покращення робочих місць. Дана проблема потребує